

حضور اتباع خارجی در همه حوزه‌های اقتصادی مشهود است، مالکان کشتی تمایل دارند که اتباع کشورهای دیگر را به کار گیرند. در حال حاضر اتباع هند، پاکستان، بنگلادش و اندونزی به این حوزه ورود کرده‌اند و از نظر توانایی نسبت به نیروهای ایرانی کیفیت خیلی مناسبی ندارند.

در حال حاضر در سفرهای نزدیک به ساحل در ایران علی‌رغم وجود دریانوردان زیاد ایرانی که آموزش دیده‌اند متأسفانه به خاطر شرایط موجود در قانون، خیلی راحت از اتباع خارجی استفاده می‌شود. این دریانوردان بعضاً کیفیت نیروی ایرانی را هم ندارند.

گروه دانش دریا – معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی با بیان اینکه در سال ۲۰۲۶ میزان کمبود دریانوردان در سمت افسری به ۹۰ هزار نفر می‌رسد، از ایجاد پنج مرکز جدید آموزش دریانوردان خبر داد.

پوریا کولیوند، معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی در گفتگو با ما نا ضمن تبریک روز دریانورد بیان کرد: در همه دنیا از جمله ایران بالغ بر ۸۰ تا ۹۰ درصد تجارت از مسیر حمل و نقل دریایی انجام می‌شود.

وی افزود: در صنعت دریانوردی کلیدی‌ترین عنصری که وجود دارد، دریانوردان هستند که ستون اصلی این صنعت شناخته می‌شوند.

کولیوند گفت: کشور ایران به واسطه حضور مؤثری که در سال‌های گذشته در مجامع بین‌المللی IMO داشته است و نقشی که در کنوانسیون استانداردهای آموزشی دریانوردان داشتیم و از سال ۷۵ عضو آن هستیم، به تناسب نیازمندی‌ها توانسته‌ایم کارهایی را انجام دهیم.

وی ادامه داد: در حوزه دریانوردان براساس برنامه‌ریزی انجام شده، آموزش دریانوردان، برگزاری آزمون و صدور اسناد دریانوردان را در دستور کار داریم. در کنار این موضوعات مباحث حرفه دریانوردی یا موضوعات مرتبط با کار و شغل دریانوردان در اداره کل امور دریانوردان و معاونت امور دریایی پیگیری می‌شود.

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی گفت: در حوزه توسعه آموزش دریانوردان در طی سال‌های گذشته اولین اقدامی که انجام دادیم و در سال ۹۹ به بار نشست، تدوین سند راهبردی نقشه راه آموزش دریانوردی کشور و برنامه راه‌مدیریت استراتژیک این حوزه بود.

وی افزود: این اسناد به تأسی از چشم‌انداز سازمان بین‌المللی دریانوردی، مأموریت‌هایی که وجود دارد و شرح وظایف این حوزه تهیه شده است تا متناسب با این نیازمندی‌ها؛ مسائل را پیگیری کنیم.

روز رسانی راهبردی حوزه آموزش دریانوردان، آزمون و صدور اسناد کولیوند اضافه کرد: از خروجی‌های نقشه راه راهبردی دریایی آن است که در حوزه آموزش دریانوردان، به‌روزرسانی انجام شد. راهبردهای حوزه آموزش دریانوردان، آزمون و صدور اسناد را به روز رسانی کردیم. وی ادامه داد: در کنار این مسائل به صورت عینی‌تر اقدامات خود را در قالب چهار شاخص، شامل دو شاخص کلان و دو زیر شاخص دیدیم. شاخص‌های اصلی شامل حوزه توسعه کمی و حوزه توسعه کیفی بود که هر یک از دو شاخص کلان‌تر به دو زیرشاخه تبدیل شدند. معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی توضیح داد: ما در حوزه شاخص کمی تمرکزمان را روی حوزه افسری گذاشتیم. از آنجایی که بر اساس آمارهای جهانی در سال ۲۰۱۶ میلادی حدود ۲۶ هزار دریانورد کمبود داشتیم، در سال ۲۰۲۰ میلادی کمبود در این حوزه تقریباً به نزدیک ۴۵ هزار رسید و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۶ میلادی عدد نفر برسد، به تأسی از همین آمارهای جهانی و توسعه‌هایی که در کشور ما وجود داشت، تأکیدمان بیشتر روی توسعه دوره افسری بود. وی افزود: با استناد به آمارهای موجود، عمده اشباع شدگی در حوزه دریانوردی را در سمت‌های ملوانی داریم.

ایجاد مراکز جدید در سال ۱۴۰۲

کولیوند درباره اقدامات انجام شده در دو سال گذشته در حوزه توسعه کمی بیان کرد: مذاکراتی با مراکز آموزشی فعلی که حدود ۵۷ مرکز هستند، انجام شد تا افزایش ورودی داشته باشند.

وی ادامه داد: ما توانستیم مراکز آموزشی جدید ایجاد کنیم. یک دانشگاه، یک مرکز آموزش وابسته به کشتیرانی بزرگ، هنرستان‌های دریایی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و دانشکده فنی و حرفه‌ای وابسته به وزارت علوم را ایجاد کردیم. به این ترتیب توانستیم پنج مرکز آموزشی در سال ۱۴۰۲ اضافه کنیم.

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی یادآور شد: همه برنامه‌های آموزشی ما در استان‌های ساحلی انجام می‌شود. هیچ برنامه‌ای برای استان‌های غیر ساحلی نداریم. دلپش این است که عمدتاً حوزه‌های دریا نیاز به مهارت‌ها و امکانات کنار دریا دارند و دسترسی به کشتی‌ها و ناوگان ما در سواحل شمال و جنوب وجود دارند.

وی اضافه کرد: عمده ۵۷ مرکز آموزشی به جز چند مرکزی که در تهران وجود دارند، در شمال و جنوب مستقر هستند. دلیل استقرار برخی مراکز در تهران هم حضور دستگاه نظارت اصلی است.

افزایش ۳۸ درصدی ورود نیروی افسری کولیوند گفت: ما توانستیم در مراکز آموزشی افزایش ورودی در دوره‌های افسری داشته باشیم. ۳۸ درصد نسبت به ۱۴۰۲ افزایش ورودی داشتیم. وی با تأکید بر این که کار در حوزه توسعه کیفی کمی سخت‌تر است، توضیح داد: یک مقداری کار با پیچیدگی‌های بیشتری روبه‌رو است. در این حوزه پروژه‌های زیادی شروع کردیم. یک پروژه که اخیراً شروع کردیم و فکر می‌کنم در چند ماه آینده نهایی خواهد شد، اصلاح منابع درسی بود. معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی افزود: ما تمام منابع درسی دریانوردان را به تأسی از کنوانسیون STCW و IMO مدل کورس‌ها و دستورالعمل‌های مصوب سازمانی را برای به‌روزرسانی در دست اقدام داریم. کتاب‌های یکپارچه و یکسان به دو زبان انگلیسی و فارسی تهیه خواهیم کرد.

وی ادامه داد: یکی از منابع اصلی بحث زبان انگلیسی دریانوردان است. در واقع حوزه دریانوردی یک حوزه بین‌المللی است و دریانوردان نیاز به زبان انگلیسی دارند. کولیوند گفت: در حوزه توسعه کیفی تمرکز روی اساتید دریانوردی بود. ابتدا مصاحبه‌های علمی و تخصصی طی

یکی دو سال گذشته انجام دادیم و تعداد زیادی مدرس به بانک مدرسان مجموعه اضافه شد. با آزمون اطمینان یافتیم که این افراد می‌توانند نیازهای مربوط به حوزه دریانوردی را پوشش دهند.

وی اضافه کرد: در حوزه توسعه کیفی علاوه بر این موارد، تمرکز خود را روی توسعه تجهیزات کمک آموزشی بر اساس تکنولوژی نوین گذاشتیم. این اقدام براساس پروژه بررسی ارتقای کیفیت آموزش دریانوردان با استفاده از فناوری‌های نوین بود.

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی بیان کرد: از آنجا به این رسیدیم که در دنیا چه اتفاقاتی افتاده است. چه موضوعاتی در حوزه آموزشی آمده است. برخی مراکز آموزشی توانستند شبیه سازهایشان را بر اساس علم روز به‌روزرسانی کنند و نوسازی چند مرکز آموزشی دیگر را به کمک سازمان بنادر در دست اقدام داریم.

وی ادامه داد: از سال ۲۰۲۳ میلادی بازنگری جامع کنوانسیون STCW در دستور کار IMO قرار گرفته است. با توجه به اینکه کشور جمهوری اسلامی ایران از جمله کشورهایی است که در حوزه STCW حرف داریم. برای گفتن داشته و دار، همگام با اقدامات این مجموعه بین‌المللی کارگروه‌های خود را تشکیل دادیم. کولیوند گفت: تمرکزمان را در ۲۴ ناحیه‌ای می‌گذاریم که در دستور کار IMO است تا بتوانیم روی توسعه کیفی آموزش دریانوردان اقدام کنیم.

به دنبال آموزش دریانوردان کشورهای همسایه هستیم

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی بیان کرد: از روی نقشه راه دریانوردی و اقداماتی که انجام می‌دهیم، پیش‌بینی این است که در برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت شاهد افزایش ورودی به حرفه دریانوردی و افزایش کیفیت دریانوردان باشیم.

وی افزود: در این حوزه نیم نگاهی هم به کشورهای همسایه داریم. ما تعداد زیادی مراکز آموزشی داریم. به دنبال این هستیم که ارزش‌آوری برای کشور داشته باشیم. در این حوزه بنا داریم از کشورهای اطراف به خصوص کشورهای کمتر توسعه یافته مثل عراق سوریه و کشورهای حاشیه دریای خزر استفاده کنیم و این عزیزان را آموزش دهیم.

کولیوند افزود: در این حوزه اتفاقات خوبی افتاده است. کارها در حال پیشرفت است. امیدواریم در آینده بتوانیم آموزش دریانوردان دیگر کشورها را داشته باشیم. وی درباره آموزش زنان گفت: طبق قوانین هیچ ممنوعیتی برای حضور بانوان در صنعت دریانوردی وجود ندارد،

ولی عمدتاً به خاطر شرایطی که در فضاهای کاری و صنایع مختلف برای حضور بانوان وجود داشته، حضور این بانوان به فضاهای خاصی محدود شده است.

وجود ۵۹۰ دریانورد خانم آموزش دیده در کشور

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی اضافه کرد: طی چهار تا پنج سال گذشته روند آموزش و ورود بانوان به حرفه دریانوردی هر ساله افزایش پیدا کرده است. اکنون حدود ۵۹۰ نفر دریانورد خانم داریم که آموزش دیده‌اند. وی اضافه کرد: عمده دریانوردان خانم ما در شناورهایی فعالیت می‌کنند که در مسیرهای کوتاه مدت دریایی و بین ششم و بندرعباس در تردد هستند، اما در دو سال اخیر دریانوردان خانم در حوزه سفرهای نامحدود به‌عنوان افسر ورود کرده‌اند و آموزش‌هایی را دیده‌اند.

کولیوند افزود: هم‌اکنون چند نفر از بانسوان در حال طی کردن دوره‌های کارورزی روی کشتی هستند که امیدواریم آن‌ها بتوانند به‌عنوان اولسین دریانوردان زن در حوزه سفرهای نامحدود در حوزه افسری حضور داشته باشند.

وی درباره جذب نیروهای آموزش دیده خارجی در ناوگان ایران بیان کرد: براساس کنوانسیون STCW لازمه حضور روی یک ناوگان و تحت یک پرچم این است که کشوری که صاحب دریانورد است و کشور دیگری که صاحب کشتی است با یکدیگر تفاهم نامه شناسایی و گواهینامه دریانوردان داشته باشند.

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی اضافه کرد: لزوماً صرف ارائه آموزش به دریانوردان خارجی منجر به ایجاد شغل در ناوگان کشور آموزش دهنده نمی‌شود، زیرا در حال حاضر حضور اتباع خارجی روی ناوگان ما از چالش‌های این حوزه است و ما به دنبال آن چالش نیستیم.

وی افزود: ما دنبال این هستیم که دریانوردان ایرانی که آموزش می‌گیرند، برای ناوگان خودمان فعالیت کنند و با نیم نگاهی که به کمبودها در دنیا وجود دارد، آموزش دریانوردان ارزش‌آوری برای کشور از دو مسیر داشته باشد. یک اینکه صادرات نیرو انسانی کار در حوزه ناوگان خارجی داشته باشیم و دوم، استفاده از ظرفیت ارائه آموزش به دریانوردان خارجی است.

کولیوند یادآور شد: ایران جزء STCW است. هر پنج سال ممیزی مستقل داشتیم و در همه این ادوار جزء لیست سفید این کنوانسیون بودیم؛ لذا این خودش یک نکته مثبتی در حوزه آموزش‌های دریانوردی است. امیدواریم در این حوزه هم بتوانیم آموزش‌ها را

گفت و گوی تفصیلی با معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی:

تمایل مالکان کشتی ایران به کارگیری اتباع خارجی است!

کمبود دریانوردان در سمت افسری به ۹۰ هزار نفر می‌رسد

راه‌اندازی کنیم.

وی ادامه داد: ما باید با کشورها تفاهم نامه برای حضور افراد روی ناوگان خود داشته باشیم. تفاهم‌نامه‌ای که در کنوانسیون STCW از آن یاد می‌شود مربوط به حوزه کشتی‌های اقیانوس پیما و نه در حوزه نزدیک به ساحل است.

رقیب تراشی برای دریانوردان ایرانی به دلیل عدم اجرای قانون

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی توضیح داد: ۱۲۲ هزار دریانورد ایرانی داریم که ۲۱ هزار نفرشان در حوزه سفرهای نامحدود فعالیت می‌کنند. یعنی یک ششم جمعیت در سفر نامحدود است و مابقی در سفر محدود به ساحل فعال هستند.

وی افزود: طبق تعریف وزارت کار، کشتی یک کارگاه ایرانی است. طبق قانون کار حضور اتباع خارجی در یک کارگاه ایرانی، مستلزم این است که فرد مجوز حق کار معین در ایران داشته باشد، اما این اتفاق نمی‌افتد، زیرا در این حوزه وزارت کار ابزار خود را به کار نگرفته است. البته شاید موضوعاتی بین کشورها باشد که حضور اتباع روی کشتی کنترل نمی‌شود.

کولیوند گفت: در حال حاضر در سفرهای نزدیک به ساحل در ایران علیرغم وجود دریانوردان زیاد ایرانی که آموزش دیده‌اند متأسفانه به خاطر شرایط موجود در قانون، خیلی راحت از اتباع خارجی استفاده می‌شود. این دریانوردان بعضاً کیفیت نیروی ایرانی را هم ندارند.

وی با اشاره به اینکه حضور اتباع خارجی در همه حوزه‌های اقتصادی مشهود است، افزود: مالکان کشتی تمایل دارند که اتباع کشورهای دیگر را به کار گیرند. در حال حاضر اتباع هند، پاکستان، بنگلادش و اندونزی به این حوزه ورود کرده‌اند و از نظر توانایی نسبت به نیروهای ایرانی کیفیت خیلی مناسبی ندارند.

معاون امور دریانوردان، سازمان‌های تخصصی و بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی توضیح داد: به دلیل عدم نیاز به بیمه نیروی خارجی و اینکه دستمزد آن‌ها خیلی پایین‌تر از اشل پرداختی به دریانوردان اشل بین‌المللی است، از اتباع خارجی به راحتی در مناطق نزدیک به ساحل ایران استفاده می‌شود و این معضلی در حوزه اشتغال دریانوردان ایرانی شده است.

وی افزود: در حوزه سفرهای نامحدود خوشبختانه با پیگیری‌هایی سازمان بنادر و دستورهایی که از مقامات بالادستی رسید، کمترین تعداد دریانورد خارجی را روی ناوگان کشتی اقیانوس پیما داریم و این عدد بسیار ناچیز و نزدیک به صفر است. ناوگان کشورمان با استفاده از دریانوردان ایرانی فعالیت می‌کنند.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریبا عزیزی - اقتصاد سراسر آمد